

Kasvun ja oppimisen lautakunta 15.02.2023 § 14

§ 14

Lausunto valtuustoaloitteeseen puiden istutuskampanjasta kouluihin ja varhaiskasvatukseen

Valmistelijat / lisätiedot:
Kilpeläinen Anna
Walsh Ann-Marie
Hänninen Salla
Laaksonen Mona
Mannermaa Anne
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Johanna Karimäen sekä 23 muun valtuutetun 21.11.2022 jättämään valtuustoaloitteeseen puiden istutuskampanjasta kouluihin ja varhaiskasvatukseen.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Johanna Karimäki sekä 23 muuta valtuutettua ovat 21.11.2022 jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että selvitetään mahdollisuudet käynnistää ympäristökasvatusta ja ympäristön suojelua edistävä puiden istutuskampanja Espoon kouluihin ja varhaiskasvatukseen.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä Kasvun ja oppimisen toimialan ja sen tulosyksiköiden sekä Kaupunkitekniikan keskuksen ja Tilapalveluliikelaitoksen kanssa. Lausunto käsitellään Kasvun ja oppimisen lautakunnassa 15.2.2023 ja Svenska Rum -lautakunnassa 16.2.2023.

Aloitteessa todetaan, ilmastonmuutoksen torjunta vaatii ripeitä tekoja. Yksi keino on aloitteessa mainittu ilmassa jo olevan hiilidioksidin poistaminen ja hiilinielujen kasvattaminen, minkä tärkeyttä myös kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC korostaa. Puiden istutus koulujen ja päiväkotien ympäristöön tuottaisi aloitteen mukaan jossain määrin ilmastovaikutusta, mutta kampanjalla olisi ensisijaisesti kasvatuksellinen ja elämyksellinen merkitys, se edistäisi ympäristökasvatusta ja ympäristön suojelua.

Ympäristökasvatusta ja sen opetusta Espoossa ohjaavat valtakunnalliset ja kuntakohtaiset varhaiskasvatuksen suunnitelmat ja esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat. Ympäristön suojelemisen ja oman luontosuhteen merkitys sekä siihen liittyvä osaaminen on huomioitu

kaikissa edellä mainituissa suunnitelmissa osana laaja-alaisen osaamisen taitoja. Kyseinen laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus, [Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen](#), on myös yksi kolmesta Espoon Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan 10.6.2015 § 96 päättämistä laaja-alaisen osaamisen painotuksista Espoon suomenkielisessä perusopetuksessa. Painotus näkyy kaikessa opetuksessa, opettajat huomioivat sen opetuksessaan. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien oppiaineissa (etenkin ympäristöoppi, biologia ja maantiede) on lisäksi tarkemmat osaamisen tavoitteet ympäristökasvatukseen ja ilmastonmuutokseen liittyen. Kyseiset yksiköt laativat vuosittain myös konkreettiset kestävän kehityksen toimenpidesitoumukset, jotka edistävät Agenda2030:n, Suomen kestävän kehityksen ja Espoo-strategian tavoitteiden saavuttamista. Sitoumukset ovat nähtävillä [Sitoumus2050-verkkopalvelussa](#).

Valtuustoaloite on samansuuntainen Espoo-strategian kanssa, jonka mukaan ”kaupunki toimii aktiivisesti ilmastonmuutoksen torjunnassa, luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa ja on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä”. Ympäristökasvatukseen ja laajemmin kestäväan kehitykseen liittyvä opetus ja osaaminen puolestaan toteuttavat Kasvun ja oppimisen toimialan strategiaa, jossa todetaan: ”hyödynnämme lähiluontoa hyvinvoinnin lähteenä, oppimisessa ja liikkumisessa”. Valtuustoaloite tukee myös [Espoon siniviherrakenteen terveyshyötyjen edistämisen toimintasuunnitelman](#) toteutumista.

[Espoon ilmastovahti](#) kokoaa yhteen kaupungin tekemät ilmastotoimet, seuraa niiden edistymistä ja arvioi niiden vaikutusta. Kaupungissa on kirjattu Ilmastonmuutoksen sopeutuminen -teeman alle kaikkiaan 36 toimenpidettä, joista yhteen sisältyy puiden istuttaminen. Kasvun ja oppimisen toimialalle on kirjattu kolme toimenpidettä, jotka liittyvät kestäväan liikkumiseen, kestävän kulutuksen ja kiertotalousajattelun edistämiseen sekä vastuullisen kansainvälisen yhteistyön edistämiseen. Näihin puiden istuttaminen ei sisälly.

Espoossa on yli 200 varhaiskasvatusyksikköä, 75 peruskoulua ja 11 lukiota. Yksiköt voivat tilata puuntaimia kaupunginpuutarhalla omalla kustannuksella sadan euron hinnasta ylöspäin per taimi. Mahdollisia taimihankintoja ei ole huomioitu yksiköiden budjeteissa. Puun istuttaminen ja etenkin sen pitkäjänteinen hoitaminen sekä suojeleminen vaativat perehtyneisyyttä, sitoutumista ja asialle omistautuneisuutta. Yksiköiden pihat ja piha-alueet ovat kovalla kulutuksella ja poikkeavat paljon toisistaan. Erilaiset maaperät ja jo näkyvät ilmastonmuutoksen vaikutukset tekevät oikean puulajin ja istutuksen ajankohdan oikeasta valinnasta sekä taimen hoitamisesta entistä haastavampaa. Esimerkiksi toistuva jäätyminen ja sulaminen voivat vaurioittaa juuria ja haitata pienten taimien talvehtimistä. Yksittäisen puun istuttamisesta tuleekin neuvotella Tilapalvelut-liikelaitoksen kanssa. Siltä voi myös pyytää tukea yksikön piha-alueen suunnitteluun. Koulujen ja päiväkotien kaupungin omistamiin lähimetsiin voi istuttaa puuntaimia. Luonnonhoitoyksiköltä voi tiedustella paikkoja ja taimia tapauskohtaisesti.

Kannustamme kaupungin varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmiä, kouluja sekä lukioita, joiden pihapiirissä tai lähimetsässä puiden istuttamisen voi toteuttaa kestäväällä tavalla, suunnittelemaan ja toteuttamaan ympäristökasvatusta ja siihen liittyviä opetuksen kokonaisuuksia pedagogisesti mielekkäästi niin, että puun tai puiden istuttaminen tukee luontevasti oppimisen tavoitteiden saavuttamista. Istutettujen puiden hyvinvoinnista huolehtimiseen on erittäin tärkeä sitoutua. Suosimme

vapaaehtoisuutta ja erilaisten mahdollisuuksien tarjoamista istutuskampanjan sijaan, ettei istuttaminen jää irralliseksi tapahtumaksi, vaan on osa laajempaa oppimiskokemusta ja tukee yksikön toimintakulttuuria sekä sen kehittämistä. Yksiköille voidaan laatia ohjeet taimien tilaamista ja istuttamista varten, ja viestintä voidaan ottaa mukaan toiminnasta tiedottamiseen. Istutuksen ajankohdan voi yhdistää esimerkiksi YK:n vuotuisen kansainvälisen luonnon monimuotoisuuden päivään toukokuussa, tai Suomen luonnon päivän läheisyyteen elokuussa.

Puiden istuttaminen vapaaehtoisena toimintana osana kasvatus- ja opetuskokonaisuuksia tukee myös se, että kaksi Espoon poikkihallinnollista kehitysohjelmaa, Kestävä Espoo ja Tapahtumien yhteisöllinen Espoo ovat yhdessä hakeneet ja saaneet merkittävän määrärahan puiden, pensaiden ja muiden kasvien istuttamiseen Espoossa. Kehitysohjelmat työstävät edellä mainittua toimintaa Kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yksiköille voi tarjota mahdollisuutta osallistua istutukseen osana ympäristökasvatusta ja kestävästä kehityksen opetusta.

Päätöshistoria

Litteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Johanna Karimäki ja 23 valtuutettua puiden istutuskampanja kouluihin ja varhaiskasvatukseen

Tiedoksi